

Nummer 2023/72 2023-096324

datum raadsvergadering	:	9 november 2023
onderwerp	:	Programmabegroting 2024-2027 Gemeente Ouder-Amstel
portefeuillehouder	:	Wethouder V. Frequin
datum raadsvoorstel	:	17 oktober 2023

Samenvatting

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2024 – 2027 aan.

Na de behandeling van de Kadernota 2024 was het financieel beeld in 2024 negatief en positief voor de jaren 2025 t/m 2027. Gedurende de zomermaanden zijn er financiële analyses gedaan en actualisaties uitgevoerd t.b.v. de begroting, dit heeft financieel een positief effect gehad. De jaren 2024, 2025 en 2027 sluiten nu financieel met een positief saldo, echter 2026 sluit met een negatief saldo.

Op 14 juli 2023 is vanuit de VNG een begrotingsadvies uitgebracht aan de gemeenten om, als er een begrotingstekort is vanaf 2026, dat bewust te laten zien en geen vergaande maatregelen (bezuinigingen) te treffen om de begroting meerjarig structureel sluitend te krijgen. Door de gevolgen van de keuzes van het kabinet te laten zien, wordt er een helder signaal afgegeven aan het inmiddels demissionaire Kabinet en aan de Tweede Kamer dat de gemeentelijke financiën momenteel onvoldoende zijn voor het uitvoeren van het huidige takenpakket.

Op 10 augustus 2023 is tijdens een informeel gesprek met de toezichthouder, provincie Noord-Holland, gesproken over de beoordeling van de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2024-2027 als geheel. Het niet structureel sluitend krijgen van de begroting is een actueel onderwerp in gemeenteland, dit vooral vanwege de uitdagingen in de jaren 2026 en 2027. Dat zijn de zogeheten ravijnjaren. De toezichthouder heeft als eis gesteld dat in ieder geval de begroting 2024 materieel sluitend hoort te zijn, vóór aanbidding bij de provincie. Materieel betekent dat de structurele baten en lasten in 2024 minimaal in evenwicht moeten zijn.

Ook heeft de provincie Noord-Holland in de rol van toezichthouder aangegeven dat de reserve onttrekkingen voor planmatig groot onderhoud m.i.v. 2024 als incidentele baten zouden worden gezien. Het gevolg daarvan zou zijn dat het structurele evenwicht tussen baten en lasten verstoord raakt. Het standpunt van de provincie Noord-Holland is op basis van geldende regelgeving een correct standpunt, echter het wijzigen van deze historische werkwijze vraagt meer tijd. Daarvoor heeft de provincie Noord-Holland inmiddels begrip getoond. Wij mogen daardoor deze wijziging doorvoeren in de eerste helft van 2024, de financiële effecten worden verwerkt in de begroting 2025 en verder.

Ter informatie is een tussentijdse stand van zaken over het College Uitvoeringsprogramma (CUP) toegevoegd.

Welke uitgangspunten hebben we gehanteerd voor de begroting?

Voor het opstellen van de begroting 2024-2027 hebben we de volgende uitgangspunten toegepast:

- We begroten realistisch;
- Het begrotingsjaar 2024 is structureel sluitend;
- De begroting is gebaseerd op de kaders opgenomen in de Kadernota 2024;
- De binnen het coalitieakkoord afgesproken prioriteiten zijn opgenomen;
- De algemene uitkering is gebaseerd op de mei- en septembercirculaire 2023;
- We streven kostendekkende tarieven op heffingen na;
- Prijsindexatie 3,2% / Loonindexatie 4,7%.

Wat is er aan de hand?

Het eerste beeld van het resultaat 2024 bij het opleveren van de Kadernota 2024 was negatief. Er zijn veel autonome ontwikkelingen met een groot financieel effect, denk hierbij aan o.a. loonindexatie, prijsindexatie, invoering omgevingswet en stijgende rente. De gemeentelijke inkomsten stijgen ook, doch veel gematigder. Dit heeft ervoor gezorgd dat de financiële ruimte zoals deze gepresenteerd was bij de aanbidding van de meerjarenbegroting 2023-2026, snel geslonken is.

Zoals eerder aangegeven is het noodzakelijk dat in ieder geval het jaar 2024 structureel sluitend is, de voorkeur heeft een structureel sluitende meerjarige begroting, maar vanwege de onzekerheden op landelijk niveau (de aangekondigde ravijnjaren 2026 & 2027 en het huidige demissionaire kabinet) is dit voor het merendeel van de Nederlandse gemeenten niet haalbaar, zo ook niet voor de gemeente Ouder-Amstel.

In de maanden augustus en september hebben er werksessies plaatsgevonden met de programmahouders, directie en de portefeuillehouders. Hierin zijn ideeën uitgewisseld over mogelijke begrotingsaanpassingen die een positieve bijdrage leveren aan het begrotingsresultaat 2024 en verder. Denk hierbij aan het analyseren van de financiële begroting (is er ergens nog financiële ruimte?), kritisch beoordelen of de begrote bedragen realistisch zijn (verlagen uitgaven?) en ook is er gekeken of er ruimte is om baten te verhogen, zonder dat dit de lasten per huishouden raakt. De ambtelijke organisatie heeft hard gewerkt om de analyses uit te voeren en diverse financiële mutaties tijdig te verwerken in de begroting 2024 en verder.

Voorliggende stukken geven uw raad financieel inzicht. Het college hecht eraan uw raad ook inhoudelijk inzicht te geven. Om die reden is er een informatieve memo met een tussentijdse stand van zaken van het college uitvoeringsprogramma toegevoegd aan de bijlagen.

Wat gaan we doen?

In de begroting wordt per programma uiteengezet wat er gedaan gaat worden (beleidsvelden en doelen) en wat dit mag kosten. Om niet in herhaling te treden benadrukken wij onder dit kopje (beknopt) de belangrijkste onderwerpen;

1) Indexatie

- Prijsindexatie

Wij hebben de actuele cijfers van het CBS geraadpleegd om de omvang voor een stelpost voor prijsindexatie voor leveringen en uitbesteed werk te begroten. Dat percentage was medio augustus 2023 3,2%, hier is ook mee gerekend. Dit is een lager percentage dan genoemd in de Kadernota 2024.

- **Loonindexatie**

Wij verwachten dat de loonkosten voor de huidige vaste formatie gaan stijgen als gevolg van CAO-ontwikkelingen. In de loonsom is rekening gehouden met een CAO-aanpassing van 4,7% voor loonindexatie, dat zowel voor onze gemeente als voor Duo+.

2) Leges- en belastingverordeningen:

- Omdat de directe kosten m.b.t. de leges- en belastingverordeningen grotendeels uit personele kosten bestaat, zijn de tarieven standaard geïndexeerd met 4,7%.
- Ook stellen wij per 1 januari 2024, 3 nieuwe belastingen in: precariobelasting, reclamebelasting en gemakbelasting. De laatste moet wel onderbouwd worden met extra kosten die commerciële evenementen veroorzaken.

Voor de precariobelasting en reclamebelasting wordt in 2024 50% van het tarief berekend, in 2025 75% en in 2026 100%, zo bieden we de belastingplichtigen gewenning.

- Legesverordening, titel 2 fysieke leefomgeving
De invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024 heeft vergaande gevolgen voor de legesverordening, titel 2 fysieke leefomgeving. Al bestaande diensten zijn aangepast maar er zijn ook nieuwe diensten ontwikkeld. De tarieven zijn opnieuw berekend en waar mogelijk getoetst op kostendekkenheid. Omdat het om een nieuw proces gaat met nieuwe producten, is vooral het advies van de VNG opgevolgd bij het wijzigen van de legesverordening, titel 2 fysieke leefomgeving.

De vaststelling van deze verordeningen en de daar bijhorende tarieven worden via aparte besluiten aan u voorgelegd en geagendeerd voor de decemberraad 2023.

3) Gemeentelijke opvang Oekraïense ontheemden

- In 2023 laat deze opgave incidenteel een aanzienlijk financieel voordeel zien, dit komt voornamelijk doordat een groep mensen inmiddels een eigen inkomen heeft, en de gemeente Ouder-Amstel daardoor minder leefgeld uitbetaalt. Er is voor 2024 evengoed besloten om de inkomsten/ uitgaven m.b.t. de Gemeentelijke opvang Oekraïense ontheemden budgettair neutraal op te nemen. Dat betekent dat de inkomsten een uitgaven gelijk aan elkaar zijn begroot. Dit hebben wij gedaan omdat het Rijk bekend heeft gemaakt in 2024 de normvergoeding naar beneden bij te stellen. Op dit moment hebben wij te weinig informatie om hier een gedegen bijstelling voor te doen.

4) Water- en Rioleringsplan 2023–2026

- Het Water- en Rioleringsplan 2023-2026 is nog niet verwerkt in de Programmabegroting 2024–2027. Er wordt gewerkt aan de begrotingswijziging die in december 2023 voor 2023 en voor 2024 t/m 2027 aan de Raad wordt voorgelegd ter besluitvorming. In diezelfde

